

5-6 Νοεμβρίου

Στα νέα προβλήματα, κλασικές απαντήσεις:
Για τη διαδικτυακή παραπληροφόρηση, κριτική σκέψη

#GlobalMILWeek

www.ppi.ac.cy/medialiteracy

Θανάσης Χατζηλάκος
Ινστιτούτο Κύπρου και Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Στο Διαδίκτυο, 5-6.11.2021

Η καλλιέργεια της ψηφιακής πολιτότητας μέσω της Παιδείας για τα Μέσα

ΥΠΠΑΝ – Π.Ι. - ΤΕΠΑΚ

αμμα Η καλλιέργεια
ικής πολιτότητας μέσω της Παιδείας για τα Μέσα

Τί μας νοιάζει η διαδικτυακή παραπληροφόρηση;

- Ψηφιακή εκπαίδευση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή)
- Απειλή για τη δημοκρατία (Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ)
- Συμβούλιο της Ευρώπης, Αμερικανικό Κογκρέσο, ΥΠΠΑΝ, ...
- BrExit, Trump
- Εξετάσεις τετραμήνων
- Κλιματική αλλαγή
- COVID και εμβόλια

Διαφέρει η διαδικτυακή παραπληροφόρηση;

1. Όλα είναι στον παγκόσμιο ιστό, δεν ξεχωρίζουν εύκολα οι πηγές
2. Το διαδίκτυο ενισχύει, επιταχύνει, πολλαπλασιάζει και εστιάζει
3. Η εξαφάνιση της προστασίας της γεωγραφικής απόστασης
4. Οι αδιόρατες «πληροφοριακές φούσκες» των κοινωνικών δικτύων
(info bubbles – echo chambers)

(και ο συνδυασμός των τεσσάρων αυτών)

Ισραήλ

31 Οκτωβρίου 2021

Αθανάσιος Περδικόπουλος

- Τα Ellinika Hoaxes είναι μέλος του International Fact-Checking Network. Το σήμα αυτό αποδεικνύει ότι τα ellinikahoaxes.gr ελέγχθηκαν και είναι σύμφωνα με τις αρχές του IFCN, για πολιτική ανεξαρτησία, διαφάνεια των πηγών, της χρηματοδότησης, της μεθοδολογίας, και δέσμευση για ανοικτές και ειλικρινείς διορθώσεις.

Ισχυρισμός:

“ Σε βίντεο από το Ισραήλ φαίνεται να παραλαμβάνεται νεαρή γυναίκα 13 ετών από ασθενοφόρο, εξαιτίας σοβαρής παρενέργειας του εμβολίου της Pfizer για την COVID-19, που οδήγησε στο θάνατό της. Αποτελεί παράδειγμα ότι το εμβόλιο τροποποιεί το DNA. ”

Συμπέρασμα:

Με βάση όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, συνάγεται το συμπέρασμα ότι στο υπό εξέταση βίντεο δεν απεικονίζεται θάνατος κοριτσιού 13 χρονών, και το περιστατικό δεν έχει καμία επιβεβαιωμένη σχέση με εμβόλιο για την COVID-19. Οι ισχυρισμοί για την ηλικία της εικονιζόμενης και ότι απεβίωσε αφορούν πιθανότατα άλλη περίπτωση, συγκεκριμένα το θάνατο αγοριού 13 ετών στη Βραζιλία. Παράλληλα, το μόνο στοιχείο που συνδέει το περιστατικό με εμβολιασμό είναι η φωνή που ακούγεται στο βίντεο να κάνει ψευδοεπιστημονικούς ισχυρισμούς για τα εμβόλια έναντι της COVID-19. Η συσχέτιση του εξεταζόμενου περιστατικού με εμβόλιο για την COVID-19 έχει απορριφθεί από την υπηρεσία άμεσης βοήθειας «Ερυθρός Αστέρας του Δαβίδ», καθώς εκπρόσωπός της δήλωσε σε οργανισμό ελέγχου γεγονότων ότι η νεαρή γυναίκα είναι 23 ετών και της παρασχέθηκε άμεση ιατρική περίθαλψη για χρόνια ασθένεια που αντιμετωπίζει. Δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να τεκμηριώνει τον ισχυρισμό ότι το περιστατικό που κατεγράφη σε αυτό το βίντεο συνέβη εξαιτίας εμβολίου της Pfizer ή οποιουδήποτε εμβολίου για την COVID-19.

Ψηφιακή πολιτότητα και παιδεία για τα μέσα Είναι αντικείμενα της σχολικής εκπαίδευσης;

Σχολική εκπαίδευση: επιλεκτική, συντηρητική, μακροπρόθεσμη

Σημαντικά για τη ζωή, αλλά εκτός σχολείου –ή περιθωριακά:

Τεχνολογία, Επικοινωνία, Περιβάλλον, Σεξ, Οικονομία, Πολιτική...

Όταν στην βιομηχανική κοινωνία μπήκαν οι αργαλειοί και οι τόρνοι,
στο σχολείο μπήκε η γραφή, η ανάγνωση και η αριθμητική.

Η (όποια) σχολική εκπαίδευση σε πολιτότητα σταματά στο Δημοτικό

Η κλασική αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης

Αξιοποίηση των Ψηφιακών Τεχνολογιών για τη Μάθηση - Ψηφιακή Ικανότητα

Πώς θα καταλάβουμε αν αυτό που διαβάζουμε είναι αξιόπιστο;

Υποβάλλοντας στον εαυτό μας τις εξής ερωτήσεις:

- **ΠΟΙΟΣ;** Ποιος το δημοσίευσε; Είναι ειδικός στο συγκεκριμένο θέμα;
- **ΠΟΥ;** Πού δημοσιεύτηκε; Είναι η πηγή αξιόπιστη;
- **ΠΟΤΕ;** Πότε δημοσιεύτηκε ή ενημερώθηκε τελευταία φορά;
- **ΓΙΑΤΙ;** Για ποιον λόγο δημοσιεύτηκε; Για να μας ενημερώσει, να μας πείσει για μια γνώμη ή για προωθήσει ένα προϊόν;
- **ΠΩΣ;** Πώς αναπαράχθηκε; Από αξιόπιστα site ή κυρίως μέσω των κοινωνικών δικτύων;

Πόσα πόδια έχει η αράχνη;

- Μεσαίωνα: Ό,τι γράφει ο Αριστοτέλης (έξι)
- Αναγέννηση: Να τα μετρήσουμε (οκτώ)

<https://ssnet.org/blog/trust-no-one/>

<https://mackenzian.com/blog/2016/09/08/error-by-anecdote/>

https://books.google.nl/books?id=M3XJDAAAQBAJ&pg=PA6&lpg=PA6&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Αυθεντία

«Είναι ειδικός αυτός που το δημοσίευσε;»

«Είναι αξιόπιστη η πηγή;»

ή κριτική σκέψη;

«Με ποια επιχειρήματα και ποια στοιχεία υποστηρίζεται η πληροφορία/άποψη που παρουσιάζεται;»

Πότε έγινε η μάχη του Μαραθώνα;

- Στη σχολική εκπαίδευση κυριαρχεί η μάθηση-απομνημόνευση και η αποδοχή της αυθεντίας βιβλίου και δασκάλου
- Στην αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης κυριαρχεί η κριτική σκέψη

επομένως

η ζητούμενη παιδεία για τα μέσα απαιτεί αλλαγή στάσης

Πώς ξέρουμε
αν και πότε έγινε η μάχη του Μαραθώνα;

Αρκούν;

- Ναι, έχει σημασία η πηγή –ιδίως για σκέτες πληροφορίες
- Από τα μπλε καρπούζια στα [εμβόλια και τον Bill Gates](#)

Ισχυρισμός 5:

“ Σειρά έγκριτων επιστημόνων δηλώνει ότι τα εμβόλια είναι επικίνδυνα και μη αποτελεσματικά. ”

Συμπέρασμα 5:

Πρόκειται για άτομα χωρίς σχετική ειδικευση και για μια ελάχιστη μειοψηφία της επιστημονικής κοινότητας, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις έχουν δεχθεί επίσημες κατακρίσεις και κυρώσεις για την προώθηση αβάσιμων και επικίνδυνων ισχυρισμών.

Παραπληροφόρηση

Ψευδοεπιστήμη

Μεγάλη απήχηση στο διαδίκτυο γνώρισε κείμενο του **πρώην βουλευτή** Ηλία Καλλιώρα, στο οποίο ο ίδιος παραθέτει σειρά επιχειρημάτων προς αποφυγή του εμβολιασμού κατά της COVID-19. Ωστόσο, όλα τα επιχειρήματα βασίζονται σε διαστρέβλωση των πραγματικών δεδομένων.

Παραδείγματα: **Στύλος Όρθοδοξίας**, triklopodia.gr (αρχικές πηγές), orthodoxia.gr, oparlapipas.gr, choratouaxoritou.gr, kaliterilamia.gr, nikolaosanaximandros.gr, orthodoxy.rodos-island.gr.

Και τί να
κάνουμε;

Αμφισβήτηση
Αναζήτηση
Αξιολόγηση
Ανακάλυψη
Αιτιολόγηση

Επιλέγω

Διαβάζω προσεκτικά

Ελέγχω τον εαυτό μου

Αμφισβητώ (ιδίως αυτά που μου αρέσουν)

Δεν περιορίζομαι στη δική μου πληροφοριακή φούσκα

Παραμένω επιφυλακτικός και για αυτά που πιστεύω

Αυτό-ελέγχομαι: τί παραπληροφόρηση παράγω ο ίδιος

Αυτό-παραπληροφόρηση!

Ακόμη: Ο Γάλλος λέκτορας Olivier Soulier: «Από τότε που ξεκίνησαν οι εμβολιασμοί ξεκίνησε μια πραγματική σφαγή». Ο διάσημος αμερικανός δικηγόρος T.Renz: «50.000 Αμερικανοί πέθαναν μέσα σε 14 ημέρες από τον εμβολιασμό τους». Ο αμερικανός Δρ. Richard M. Fleming: «Το εμβόλιο είναι βιολογικό όπλο. Δεν είναι εμβόλιο! Η ακίδα-πρωτεΐνη είναι από μόνη της ένα ξεχωριστό βιολογικό όπλο». Ο γερμανός Dr. Leonard Coldwell: «Όποιος κάνει το εμβόλιο θα μπορούν μέχρι και με εκπομπή κάποιων ραδιοκυμάτων ή με κάποιο άλλο είδος ακτινοβολιών να σκοτώσουν επί τόπου προκαλώντας έμφραγμα!»

Όπως όλοι μας, γνωρίζω πολλούς ανθρώπους που έχουν ήδη κάνει το πειραματικό μπόλι του νεοταξίτη σιωνιστή Γκέιτς. Και από ότι κατάλαβα, σχεδόν κανένας από όλους αυτούς δεν είχε ενημερωθεί ή ερευνήσει πραγματικά, ούτε και είχε μελετήσει σε κάποιο βάθος το τι είναι ή το τι κάνει το πειραματικό εμβόλιο. Και από πάνω, κρίμα και ατυχώς, ορισμένοι από τους εμβολιασθέντες «πολεμούν» πολλαπλώς τους μη εμβολιασθέντες. Αποκαλούν τους μη εμβολιασθέντες με το χειρότερο τρόπο, κοσμητικά επίθετα και με ένα πλήθος πολλών ονομάτων. Χλευάζουν γενικά καταπιεσμένα ανθρώπους με συντηρηολόγους που είναι δόθρη ενάντια στην επιστήμη και ένανι τόνος αθεοόπειτα

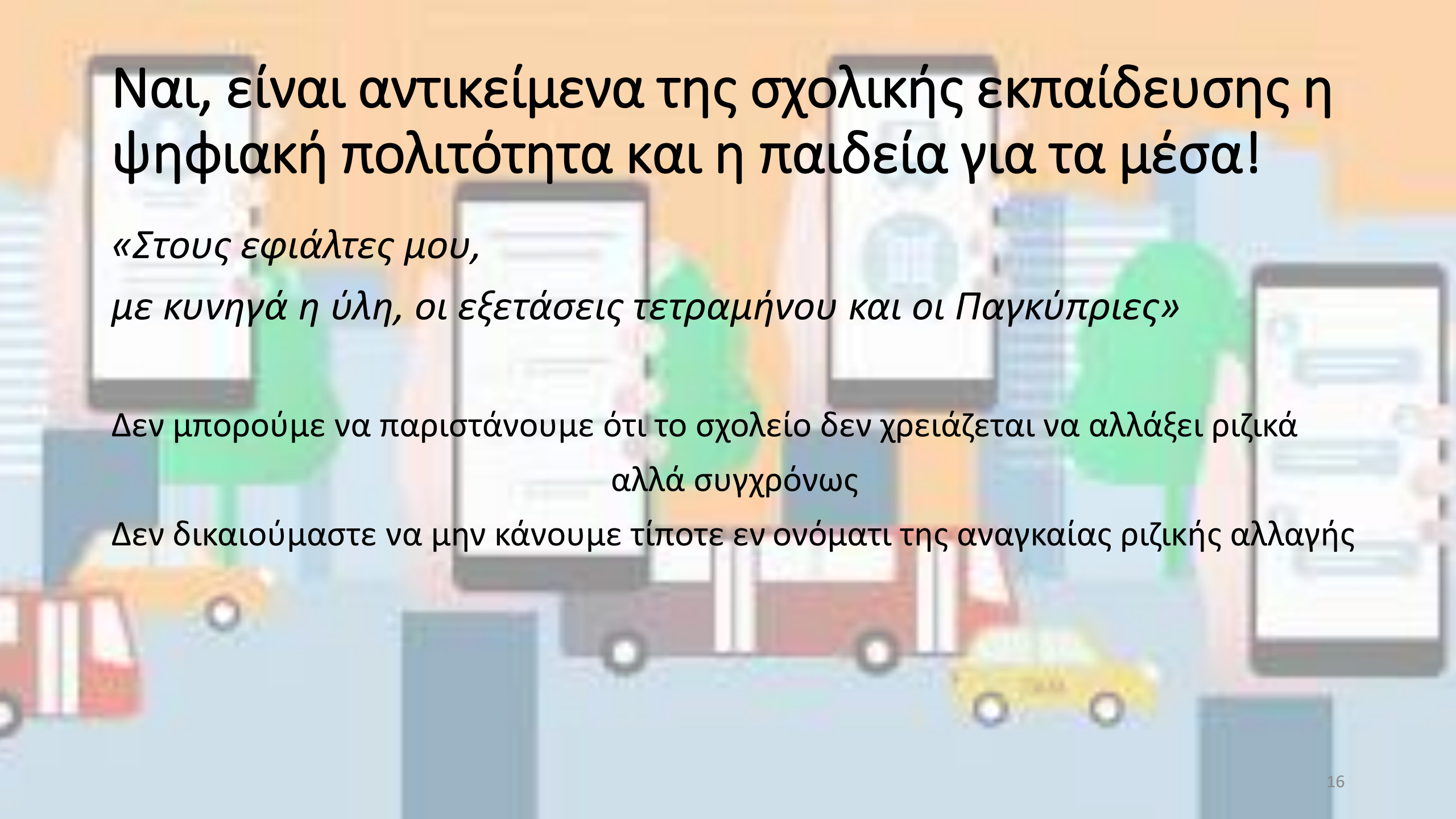
Γνώση: απομνημονευθείσα πληροφορία ή ευρύτερη καλλιέργεια;

Γνώθι σαυτόν

Κριτική σκέψη

Άσκηση στη μάθηση

- «νεοναζί και σιωνιστής» ...
- «Δεν χρειάζεται να θυμάμαι ότι ξέρει η Google» - Ισχύει;

Ναι, είναι αντικείμενα της σχολικής εκπαίδευσης η ψηφιακή πολιτότητα και η παιδεία για τα μέσα!

*«Στους εφιάλτες μου,
με κυνηγά η ύλη, οι εξετάσεις τετραμήνου και οι Παγκύπριες»*

Δεν μπορούμε να παριστάνουμε ότι το σχολείο δεν χρειάζεται να αλλάξει ριζικά
αλλά συγχρόνως

Δεν δικαιούμαστε να μην κάνουμε τίποτε εν ονόματι της αναγκαίας ριζικής αλλαγής

Παραπληροφόρηστε με φωτογραφία! (Μια διδακτική πρόταση)

(Από το έργο
«Αντισώματα στην
Παραπληροφόρηση»)

Κόκκινη προειδοποίηση:

Το δημόσιο σχολείο θα αλλάξει
– ή θα περιθωριοποιηθεί

Η αναγκαστική μεταφορά του σχολείου στο Διαδίκτυο στην πανδημία μπορεί να αποβεί εκπαιδευτικά αδιάφορη, δηλαδή να συνεχίσουμε την κάλυψη της εξεταστέας ύλης και την απομνημόνευση ή να γίνει ευκαιρία ανατρεπτικών καινοτομιών -όπου η χρήση του διαδικτύου από μαθητές και εκπαιδευτικούς, μαθαίνοντες, διδάσκοντες ή εξεταζόμενους θα είναι δεδομένη όσο σήμερα το χαρτί και το μολύβι.

Αν δεν σχεδιάσουμε εμείς, οι εκπαιδευτικοί, το νέο σχολείο, τώρα, θα το υλοποιήσουν άλλοι, με άλλες αξίες και αρχές, και το δημοκρατικό σχολείο για όλους, θα περιθωριοποιηθεί, κι εμείς μαζί του.